

4° Inc. lat. 613

Wimpfeling

= Linn. 60

Hain * 16786

Philosophia

Institutio Philosophica
ad usum Scholarum
in Universitate
Lugdunensi

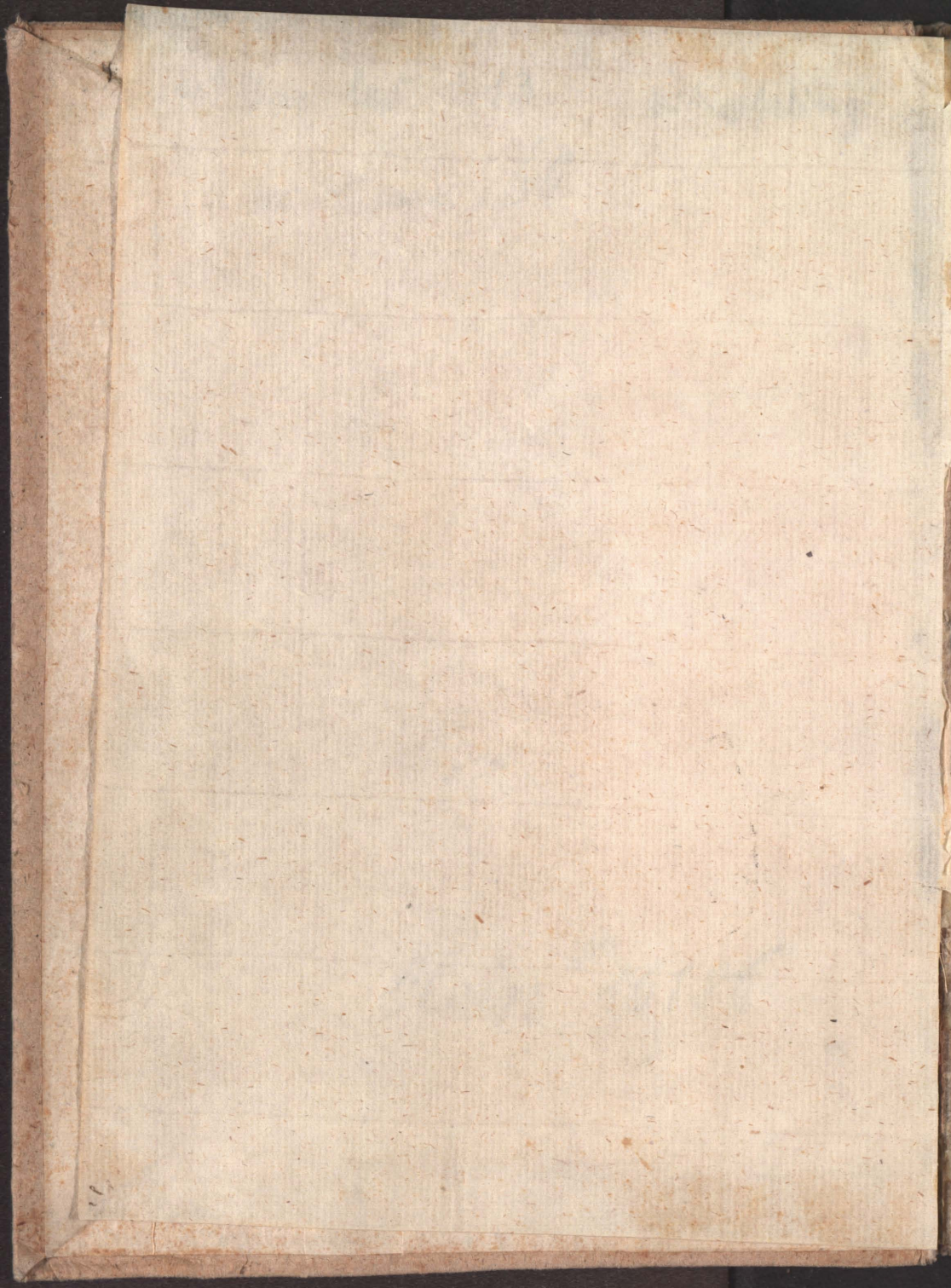
Philosophia

Philosophia

Philosophia

Philosophia

Philosophia

Philippica

Iacobi Vuimpfelingi Sletstatini: In laudem & defensionem Philippi Comitis Rheni Palas tini Bavarie Ducis &c.

Sempiterna salus Domui Bavarice:

A.

Philippica

Philippica
Philippica
Philippica
Philippica
Philippica

A D
BIBL. UNIV.
MONAC.

Universitäts-
München
Bibliothek

2

Nobilissimo Bayarie Duci Philippo: Philippi
Co. Rheni Palatini filio: clarissime Ecclesie
Maguntine Metropolitanę Pręposito: do-
mino clementissimo atq; obseruandissimo:
Iacobus Vuimpfelingus Slestatinus se ipm
offert dedicat atq; cõmendat.

Rogauit me quidam Achademie nre gymnosophista ut domesticũ aliquod: ac familiare colloquũ effingerem: quo pueri inter sese disceptantes: ad latini sermonis vsum aptiores redderentur: non potui nõ morem gerere amico. Itaq; breues q̄sdã Dialogos pstrinxi: de his rebus: que iam fere quotidie in ore omnũ versantur: de bonis & malis Principibus: de Thurco: de bellis ei mouendis: de sapientia Principibus necessaria: de periculis imprudentũ Regũ. A Iuliano autẽ apostata exorsus sum: qd is primus fuit Imperator: qui post assumptã Christi religionem: fidem nostram impugnavit: interdicens studiũ Philosophię: quod sciebat Christianę religionis incrementũ pfuturũ. Cupiẽs ergo nocere sanctę fidei: sapientię & sciẽcię studium interdixit. Viderint qui ab honesto statu: a communĩ stipendio ecclesiasticis dato: ab Ecclesiarũ cathedraliũ consorcio: doctos & sapiẽtes absq; culpa sua expellere nitunt: ne cũ Iuliano damnent. Cũ em̃ p̃mia laborũ auferunt: pauciores erũt: q̄ saluberrimis lris vacabũt. Prudentũq; & doctissimorũ absentia & egestas: nõ solũ Ecclesias ipsas: sed vniuersam quoq; Christianam religionem: in excidium & interitũ adducet. Tuę clemencię tuo examini: tuo iudicio om̃ia hec tribuimus: tibiq; castiganda vel potius elidẽda cõmittim⁹. Cupio autẽ in primis tuę mansuetudini et summe clemencię me esse cõmendatum. Ex gymnasio Heydelbergen. xvij. kal. Septembris. Anno salutis. M. cccc. nonagesimo octauo.

Dialogus

- I De sapientia Principibus necessaria.
- II De factura imprudentum Principum.
- III De sapientia veterum Principum.
- IIII De manifesta ruina fidei christianae ex ignavia Regum & Imperatorum.
- V De bello in Thurcos instituendo.
- VI De Philippo Co. Rhe. Pa. & eius laudibus.

Prologus.

Inclytissimis Bavarie Ducibus: Comitibusq; Rheni Palatinis Philippo: Roberto: Friderico: Philippi Principis electoris filijs: Dominis nostris obseruandissimis: Pueruli nos & infantes offerimus: subijcimus: tradimus: dedicamus.

Vestra nobilitas: vestra virtus: vestra preclara indoles excellentissimi Principes: animos nos fecit: ut in conspectum vestrarum claritudinum prodire: et inepta quedam verba effundere: ac per Dialogos eloqui tentemus: quid fructus: quid damni ex sapientia & insipientia Principum oriatur. Auscultate obsecro nobilissimi Principes. Non hic terribilia sunt arma: non caballi precipites & importuni: non haste proiectiles: nullum est auditori periculum. Primum audietis de primo Principe & Imperatore post Christi fidem maligno & pessimo Iuliano apostata. Deinde ad Patrem nostrum Philippum optimum & pientissimum Principem progrediemur. Tu vero Calue incipe dic nobis de apostata Iuliano.

Primus Dialogus De sapientia Principibus
necessaria.

Collocutores

Caluus Mygecius.

Caluus. Curiosum multarum rerum exploratorem;

Mygecius vero bonum & prudentem innocentem
q; significat.

Lulianus sic apostata fuit: MY. Fuit res
uera. CAL. Apostata inquā a religione
christiana: MY. Eciam. Non dico tibi
a religione Basilij: aut Benedicti eū aposta
tasse. Vna sola est religio: vna sola fides:

vna sola vita christiana: quam nos olim Prophete: &
posthac Christus deus & homo docuit: ex cuius ore
sacratissimo deinceps instituti: Euangelicę historie
Scriptores: eam vsq; ad nos propagauerunt. Cal.

Quid cause est: ut a tam sancta & vera Christi religio:
one: lulianus apostataret: MY. Causa non vna est
dumtaxat: sed indubie plures: sui ipsius inordinatus
amor: ambicio: superbia: dominandi libido: vanitas:
& infirma fides. Cal. Quę sibi spes fuit excelsi sta
tus potestatisq; late dominandi: MY. Fretus est

sanguinis nobilitate: ac Patru sui magnificencia.

Cal. Nobilis ne fuit lulianus: aut Patrum habu
it magnificum: MY. Nobilis profecto fuit: gene
ris nobilitate: quę sex est nobilitatis. Virtutibus autē
animi: & probitate constancię fidei: & dilectiōe obe
diencię in Deum (cui seruire: regnare est) ignobilē
eum ac rusticū fuisse credo. Cal. Quos habuit ille
maiores tam nobiles: MY. Filius fuit fratris Con
stantini magni Impatoris. Cal. Cur ergo Christi sis
dem abnegauit: libidine dominandi: cum alioquin ad

Principatus & regna patere illi potuisset ascensus:
MY. Obicē habuit: factus em fuerat Subdiaconus in

A iij

Ecclesia Romana. ¶ **Cal.** Vnde hæc certo sciam?

¶ **My.** Si mea apud te fragilis est autoritas: Eutropiū legito: qui Constantinū; qui tres Constantini filios vidit: q de Iuliano filio fratris Cōstantini ita scribit. Hic Iulianus qui fuit Subdiaconus in Romana ecclā: Imperator effectus: apostatauit in Idoloz cultu: rerū potitus est: ingētīq; apparatu Parthis intulit bellum: cui expeditioni ego quoq; interfui. De seipso loquitur hæc Eutropiū. Cui nā potius fidē adhibiturus es? Adde qd & Ammianus Marcellinus: qui sub Iuliano militauit: eū a Christianoz fide & religione desciuisse asseuerat.

¶ **Cal.** Impator factus Iulianus: pnicie ne dedit christianis?

¶ **My.** Pernicie dedit: bella intulit: sanguinē fudit: ecclesiasticas opes rapuit. Verū ut negaret fides Christi: & Idoloz cultus susciperet: honoribus magis puocare: q; tormētis cogere studuit. Aperto tamē pcepto edicto: ne quis Christianus docēdorū liberaliū studiorū pfessor esset: uti septimo suo libro scripsit Orosius.

¶ **Cal.** Quid nā cause fuit: ut christianis interdiceret Philosophiæ doctrinam: alijs quibusuis infundendā atq; disseminandā?

¶ **My.** Ne simul vnus Dei cultū docerēt: ne Christū dei filiū dicerēt: ne sanctā esse Eūangelij veritatem ceteris psuaderent.

¶ **Cal.** Heccine in Philosophiæ studio sugunt?

¶ **My.** Si bene iacta fuerint Philosophiæ prima rudimenta: & si ad bonas morales doctrinas: animus auditoris fuerit traductus: pfecto solerti industria Præceptoris: facile capesset auditor: quæ scitu necessaria sunt: ad nostrā fidem / ad amplexandas virtutes / ad efugiendos iharthareos lacus stygiamq; paludē: ad cōsequendā leticiā & gloriā sempiternā.

¶ **Cal.** Si Philosophiæ studiū tam vtile est: ergo vtilēs essent Philosophi.

¶ **My.** Ne dubita mi Calue: doctos prestantesq; viros necessarios esse: nedū vtilēs.

¶ **Cal.** Quib⁹ re-

bus vtilēs: quibus in rebus necessarij: ¶ **My.** Ha/ ipi
 fidē Christi doctrina /lectione /sermone amplificare
 possunt: ipsi virutum laudibus: & viciorū inuectiua:
 nostrā religionē illustrare possunt: ipsi Apostatas &
 Hereticos confutare: ipsi animorū laqueos: & conscien
 tiarū scrupulos auellere: ipsi hūane societatis concor
 diā parere: lites dirimere: iusticię patrociniū p̄stare:
 ipsi ad latera Principū /in Senatu rerum publicarum:
 in Capitulis Eccl̄arū: qđ equū qđ iniquū: qđ iustū qđ
 iniustū: qđ fas qđ nefas: qđ legibus cōsentaneū & ad
 uersū: qđ deniq; honeste faciendū: qđ vitandū: pensu
 culare explicare norūt. ¶ **Cal.** Si tāta n̄ ē religionis &
 om̄is reipublice salus: in doctis & sapientibus sita est:
 eurnam in Senatu Principū: Ciuitatū & Eccl̄arū: pau
 cos videmus ingenio & doctrina prestantes. ¶ **My.**
 Ohe mi Calue: putas in om̄i natione p̄nciosam hanc
 pestē inualuisse: ut docti & prudētes nō sint ī precio:
 Italos Principes nō vidisti: Senatus & respublicas Au
 sonię nō cognoscis: vt de ceteris taceā. Nescis qđ legū
 docti Doctores Senatū Venetū quidie petāt & exor
 nēt: Gallię Hispaniarūq; Metropoles inferioresq; Epi
 scopatus: docti viri administrāt. Reges saepe alienigene
 ad nostrates Principes trāsmiserūt Oratores: eloquē
 tes & admodū doctos. Nos vero Barbaros mittim⁹:
 quia q̄s mittam⁹: sapiēcia & om̄i doctrina excellētes:
 nō fouemus neq; diligimus. ¶ **Cal.** Cur autē nō fouē
 boni & docti viri apud nostrates Principes? ¶ **MY.**
 Principes nostri amant sui similes: pares em̄ cū parib⁹
 facile cōgregāt: sicut nosti Ciceronē n̄m dixisse. Itaq;
 cū Barbari sint Principes: Barbaros diligūt: & p̄fecto
 (si verū absq; inuidia tibi dicere possū) nō ē culpa trā
 fundēda in pietissimos Principes: sed ī suos adulator
 res: ne cū Aurelio n̄o Augustino dicam: adoratores.
 Principes n̄i ī teneris annis: aut nō tradūt bonarū sitū

dio s'ra: aut si traditi forsitan fuerint: tñ cū adolescere
pubescereq; coeperint: cunq; maxime iam opus esset
disciplina & institutione bonat; arcū: sapienciæ/sci-
enciæ/timoris diuini/morum/historiæ regiminisq;
terrarū: rapiunt intēpestiue: & cū magno reipublice
detrimento: a s'ris ad equos: a libris ad arma: a scholis
ad theatra et spectacla: a pudicitia ad lasciuia: a pudor-
re & modestia ad calamistraturā: a religione ad venas-
tū: circulos atq; choreas. ¶ **Cal.** Quisnam innocen-
tissimos adolescencū Principum animos: tam misere
corrūpit: atq; seducit? ¶ **My.** Hy qui s'ras non norūt:
bonosq; mores despiciunt: ad sua ingenia & peruers-
as voluntates: molles ac teneros Principes inflectūt:
a s'ris abducūt: a musis abstrahūt: a sapientia ad vani-
tates inuitant: a spirituali suauitate/ad carnalem dul-
cedinem (in quam omnes ex infecta natura proni su-
mus) pelliciunt: persuadentq; nō decere diuicijs Prin-
cipem litteris incumbere: neq; magnificum esse: vers-
bis vtī latinis: neq; libris aut calamis terras esse guber-
nandas. ¶ **Cal.** Qua causa id faciunt mali persuasos
res? ¶ **My.** Ideo faciūt omnis sapienciæ osiores: quos
nam ignorantes: ne fructus amcenos scienciarum &
virtutum Principes vt cūq; degustare occipiant: ne tā
iucūda & honesta dulcedine capti: non corporis: sed
animi & ingenij viribus prestantes viros: sibi fami-
liariter cōiunctos habeant: qui suam indignam apud
magnates præripiant autoritatem.

¶ Secundus Dialogus De iactura imprudentum
principum.

¶ Caluus Mygecius.

¶ **Q**uid ē obsecro dāni: si Princeps s'ras oderit? ¶ **My.**
Quid dāni? Ohe damnū hoc auro nullo redimi p̄t.
¶ **Cal.** Q; obrem? ¶ **My.** Q; m̄ ex ignorācia & impe-
ricia Principis: nō mō corporis & diuitiarū: verū etiā

animarū iactura serpit. ¶ **Cal.** Nō satis intelligo quid
 velis. ¶ **My.** Princeps barbarus q̄ nō habet pl⁹ sapiæ
 q̄ lapis: graues & bonos viros audire non potest: cō-
 silium & deliberacionem maximorum reipublicę ne-
 gociorum fastidit: si quandoq̄ consultacioni adest:
 corpore affidet ut truncus: animus autē & cogitacio
 est apud canes venaticos: caballos: lanceas: arma: cho-
 reas. Quod suum est officium: equum & iustum dis-
 iudicare: patrię prodesse: ciuitates instaurare: a cuius-
 rati bus omnem calamitatem propellere: mœnibus/
 templis / cultu / moribus / armis / litteris eas ornare:
 ius dicere: ius exequi: fontes punire: pacem facere: id
 omne: proximo adulatori committit: sicq̄ confundi-
 tur pium & impium: bonum & malum: falsq̄ nefasq̄
 Non possem ab hoc meridie vsq̄ in tempestam nos-
 tem tibi satis eloqui: vniuersas iacturas: quæ ab im-
 pericia Principis manāt. In seipsum: in liberos: in Pa-
 triam: in ciues: in ecclesiasticos: in rempublicam: in to-
 ram suorū postentatem. Si mihi egre credideris: Egi-
 dium de Principum regimine versa: legito Senecam:
 peruideas Arestorilem: Historias rimare græcas atq̄
 latinas. ¶ **Cal.** Nunquā in animum meum ista venci-
 runt. ¶ **My.** An nondum legisti Romanum quendā
 Imperatorem Regi Gallorum per epistolam magno
 pere consuluisse: ut liberos suos litteris erudiri curas-
 ret: illitteratumq̄ Regem nihil aliud q̄ coronatum
 asinum esse dixisse: An nescis: dum respublica Ro-
 manorum floreret: & in senatu & in exercitu preua-
 luisse doctrinam: An nescis postq̄ exclusæ sunt litte-
 re: cunctas elanguisse virtutes: Per me inquit sapien-
 cia Reges regnant: & legū conditores iusta decernūt.
 Melior est sapiēcia q̄ vires: & vir prudēs q̄ fortis. Ad
 vos ergo Reges sūt sermōes mei: dicit factę pneuma:
 ut discatis sapiēciā. Si delectamini sedib⁹ & sceptris.

O Reges populi: diligite sapienciam: ut in perpetuis regnetis. Diligite lumē sapiencie omnes qui p̄stis populis. ¶ Cal. Audiui Reges q̄q; Galloꝝ exautoratos: ob insciā & ignauā id eis accidisse coniecto. ¶ My. Recte cēles: nōnulli em̄ eorū: ob ignauissimos mores & imprudenciā a regno sunt deturbati: & monasticā vitam subire coacti. Hac causa Pipinus in Austrasia: germaniē prouincia natus: maior domus Franciā: populi consensu: & Ro. pon. autoritate stolido Regi Childerico est suffectus.

¶ Tercius Dialogus De sapiencia veterum Principum.

¶ Caluus. Mygecius:

¶ Credo ego Mygeci suauissime: Principem indoctū: ignoranciā suam p̄ prudenciā & facundiā consulum suorū: refarcire posse. Quid ergo Principi pudendū est: si p̄ sese linguam nullatenus sciat latinam? ¶ My. Pudendū est: quod nobilissimā linguā ignorat: cuius inscius monarchia Romani regni indignus est: neq; Oratoribus & legatis alienigenis: aut Cardinali aduentanti: neq; summo Pontifici uisitato: suis labiis loqui potest. ¶ Cal. Quid tum? ¶ My. Stoliditatis & imprudenciā clam arguitur Princeps: dum apud exteros Oratores ceterosq; aduenas (quorum fauor haud melius conciliari posset: q̄ gr̄a sermonis) tacet ac obmutescit. Scio ego equitem auratū: qui cum Friderico Imperatore tercio: p̄ gloria nobilissimæ cuiusdam reipublice Romam uenerat: ab ipso Pontifice: q̄ ad terras nostras pauloante legatus fuerat missus: accersitū: ut secum de nostra natione: deq; policia sue ciuitatis (quā uehementer laudari sciebat) cōferret. Suffusus est pudore miles: adeo / ut p̄ sua & reipublice gloria: uel ad vnus horæ spaciū: latinæ linguę eloquium & intelligenciam: mille aut eis nūmis (si fieri posset)

6

mercatus fuisset. Id eques ille auratus nonaginta fere
annos habes: cum mesticia narrabat: unicum ex filiis suis
(quem pre ceteris dilexerat) latinis literis instituendum vnice
mihi commendans: quem & confido aliquantulum apud
me in Heydelbergensi gymnasio profecisse: etsi hodie
equestris ordinis professione teneatur: latinam tamen
linguam: nec ignorat nec loqui erubescit. Et Comes
quidam corpore prestans: ad se. ap. Orator missus:
cum neque latine neque italice loqui posset: a Ro. pon. bel
la bestia vocatus est. Et Princeps alioquin illustris ob
impericiam Ro. linguarum: a Sixto quarto cum pudore
abscessit. ¶ Cal. An vero vetustissimi Principes: latinis
fuerunt? ¶ My. Fuere inquam: non modo Iulius &
Augustus: quorum hodie monumenta extant in carmine
& prosa: verum etiam apud Germanos Carolus magnus
et eius filij: litteras probe nouerunt latinas. Othones
etiam: non usquequaque barbari extiterunt. Sigismundus
Cancellarius Parisiensis. latine & deuote locutum
audiuit: et Ludouicus Co. Rheni Palatinus: Philippi
moderni auus: iam aetate plenus: in Romano eloquio
proficere satagebat. Fridericus eius filius ab ea lingua
non abhorruit: ac ipse Philippus Princeps noster man-
suetissimus: & Poetas & Leges audiuit: omnemque latinam
elocutionem intelligit. Qui & optimarum litterarum amo-
re nobilissimos suos filios: liberalibus disciplinis enixe
instituendos tradidit: atque commisit. An nescis Maxi-
milianum Ro. Regem: latine loqui posse: quicquid ad
rem attinet: imo etiam sacerdotibus & clero: qui in ci-
uitate Aquensi: eum latino sermone salutando: con-
gratulandoque exceperant: absque mora cum magna gloria
latine respondisse. Taceo de filiis nostrorum Principum:
quorum plerique in terris suis: ductu preceptorum bene insti-
tuunt: plerique Gallias & Italiam petunt: bonarumque literarum
studia persequuntur: quae sua eloquentia Germaniam non

mediocriter illustrare possunt. ¶ **Cal.** O foelicia secula: quibus infamis barbaries a nobis eradicabitur: & ipsi Principes p se se: quid facto opus sit: ex sua ipsorum prudēcia poterūt cōtueri. ¶ **My.** Profecto foelicitas qua Principes nostri flagrabūt amore sapiēciae. Infœlicitatē et iacturam Patriae: quā indoctus & barbarus Princeps gubernaret: agnouit Eberhardus Deckenssis & Vuirtenbergenſis Dux: quē barbarū vocabant. Quē cū Pater tutoribus puerū infantem tradidisset: eos iurciurando astringebat: ne eū vel vnū verbū latinū discere paterent. Id vir factus: cū suspirijs & animi dolore cuidā Theōgo (ex q̄ id audiui) conquestus est: attamen doctos quosq; amabat: fouebat: & maxima eis familiaritate vtebat: q̄d sciebat cōsilio/prudēcia/ et omnis iuris ac iusticiāe noticia: terras populosq; foeliciter administrari. Romanasq; historias in nostram vernaculā traduci sibi curabat: qbus se dies et noctes dum p ocīū licuit: auidiſtīme oblectabat. ¶ **Cal.** Vellem esse multos hoc ingenio Principes: qui Iras diligere: sapiēciā amaret: historias legerent: salubrem et honestā viā regiminis pdiscerēt: et doctos prudētesq; nō minus ac milites et calamistratos: sua beniuolēcia cōplecterent. ¶ **My.** Ohe id eis glōriosum: Patriae comodū: populo salutare: clero iucundū: et filijs suis honestū esset. Sic Patria et respUBLICA seruetur: sic pax incōcussa maneret: sic hostes fidei/a christianis arcerent et cōprimi: sic boni mores indui: sic christiana religio resuscitari: sic ad superos ardua via patere posset.

¶ Quartus Dialogus De manifesta ruina fidei
Christiana ex ignauia Regū et Impatorū.

Caluus Mygecius.

Tanta ne ex Principis sapiēcia pollunt comoda puenire: ¶ **My.** Tanta: immo lōge maiora. ¶ **Cal.** Hęc

quidē suffecerint quæ recensuisti: non poteris paucis
 plura plane proloqui. ¶ **My.** Nequeo cōtinere: quin lo
 quar vniuersam christianæ religionis salutē: ex Princi
 pum solercia pendere: ac e regione ipsorū ignauiam
 fidei nostræ ruina afferre: ac miserādam calamitatē.
 ¶ **Cal.** Qzobrem? ¶ **My.** Rogas? in scirpo nodum
 queris. An nescis sub ignauo & imprudenti Heraclio
 sectam Machumeticā esse ortam: quæ deinceps Prin
 cipum secordia: in nostrā vsq; etatem ppagata est. An
 nescis Hussitarū letale virus: sub stolidissimo Vuen
 çellao effusum: in nostra secula serpsisse? Nonne vis
 des torpore ac imprudencia Principum: crudelissimū
 Thurcorū Imperatorem: christianas vrbes & regna su
 perare: christianū sanguinē fundere: & validos quos
 q; in perpetuā abducere seruitutem? ¶ **Cal.** Hæc ne
 cōtingerent: quomodo doctrina & sapiencia Princi
 pum opitulari posset? ¶ **My.** Quomodo? Si latini
 essent: latinis historijs delectarent: inuenirentq; res
 a maioribus magnifice factas (quibus fidei incremē
 tum: sibi gloriam: & nostræ nationi Romanū Impe
 rium pepererūt) pculdubio tandem accenderent: ad
 egregia maiorū facinora: ut quibus sese nobilitate nō
 arbitrantur inferiores: eis re ipsa quoq; & facto: haud
 dissimiles diiudicarent. ¶ **Cal.** Non sane intelligo: si
 ex lectione quarūlibet lras: Principum animi: ad bel
 la & magna queq; gesta possint inflammari. ¶ **My.**
 Quid nō possent: si celum et seruorē Caroli magni:
 si magnanimitatē Friderici primi: si labores et victo
 riam Godefridi & Baldini Lothariorū: legerent cum
 intellectu: et id quidem in latina lingua: quæ plus affi
 cit vernaculā: plus pōderis habet: plus energie. Quid
 credis facturos: si legerent et intelligerēt verba Fran
 cisci Petrarchæ: qui inter alia sic scribit. Quid desleā:
 aut quid querat presepe: caluariam: Bussi saxū: oliues

ti montem: vallemq; iudicij: & reliqua dilecta Christi
 loca: vbi homo factus est: & in lucem editus: vbi na-
 tus vagijt: vbi vir docuit: vbi spiritū exalauit: vbi ex
 animis iacuit/surrexitq; vnde cōscendit ad superos:
 vbi postremo viuos ac mortuos: irtractabili senten-
 cia iudicabit. Terram maioribus nostris pmissam: no-
 bis ereptam: nobis debitam (si viri essemus) spei nos-
 træ sedem: arram Patriæ eterne: nunc Egipciacus cas-
 nis tenet: & iacet ille carnifex in medio gentis suæ.
 summo cultu ac reuerencia prorsus indigna: cum ta-
 men heu Christi tumulus: irreuerenter ab hoste pos-
 sessus: non sine graui periculo: a fidelibus adeatur.
 ¶ Cal. Putabam tutum esse iter ad dominicum sepul-
 chrum. ¶ My. Quā tutum sit expertus est magna-
 nimus & inclytus Pomeraniæ dux Bohuslaus.
 ¶ Cal. Quonam pacto: ¶ My. Is nauī in terram
 sanctam iturus fuit: ¶ Cal. Da veniam obsecro: est
 ne ille quem corpore prestantem: modestia insignem:
 & deuocione preclarum: superiori Pasche festo vidi-
 mus: cuiusq; nobilissimos mores: pensiculate consi-
 derauimus: in sacra & ornatissima ede Spirensi: dum
 pius Antistes Ludouicus: rem diuinā faceret. ¶ My.
 Ille est. ¶ Cal. Perge. ¶ My. Dum nauigio pficiscere-
 tur: nihil mali metuens: neq; pmonitus: immanissi-
 mos pfidissimosq; Thurore Regulos in sese crudeli-
 ter irruentes sensit. ¶ Cal. Ha ha quid ais? ¶ My.
 Magnitudinē animi sui & corpis vires tum probe de-
 clarauit. ¶ Cal. Quēadmodū: ¶ My. Mox cū pau-
 cis suę peregrinacionis comitibus: sese atrocibus py-
 ratis opposuit: restitit: seq; suosq; defendit: & ope di-
 uina percussit: vicit: euasit. ¶ Cal. O preclarum narra-
 le bellum: O Principem militari dignum ornamento
 ¶ My. Hoc quisnam illo dignius: calcaria & torques
 auratos gestabit: ¶ Cal. Nemo profecto. Hæc vero

vna saltem & precipua causa esse posset: quæ sup̄ma christianę religionis capita : ad intradendos Thurcos merito impelleret: quod tam eximium Principem : in tam sancta professione : fide publica fretum : innocen- tem/pium/tam crudeliter extinguere tēntauerunt.

¶ My. Vera loqueris mi Calue: si rempublicā : eque vti priuatam curarent: at omnes quæ sua sunt querūt: non que Iesu Christi. Heu nostri Reges nil nisi delicias: & nostri Pontifices nil nisi diuicias amant. Quos- rum officium erat christianam religionem propaga- re: in crudelissimos Thurcos proficisci: Christi hostes sternere: Cōstantinopolim reducere: Christianos vtri- usq; sexus: qui sub dura infidelium seruitute plorāt/ eripere: terras Christi sanguine suffusas: aspurcissimis latronibus liberare; vehemēterq; obstare: ne ex Pāno- nia Yllirico : & a Sarmatis tandem non solum ad Hī- sium: sed et ad Rhenum obscœnę bestię penetrarēt.

¶ Quintus Dialogus de bello in Thurcos instituendo.

¶ Caluus Mygecius.

¶ Obsecro te Mygeci: ut per pacem liceat mihi te allos qui: ne verba mea fastidias. **¶** My. Dicitō si quid vis. **¶** Cal. Quantum ex te accepi : in primis necess- sariū est: rabido Thurco cōstanter reluctari: atq; amo- uere a foribus: maximā hanc molestiā. Quonā autē pacto sapienciā et lřag; amor ad id opem ferre potest. **¶** My. Cr edis ne meis te verbis illudi? An mihi sane fidē nō habes? Bene p̄spereq; hoc operis proceder: si modo in Pontificibus: in optimatib⁹ vigeat prudēcia: sagax ingeniū: ampla rerū cognicio: studiosaq; lectio annaliū et historiā. Credis ne affici tandē & pmouer- ri eorū animos: si lectitarēt: cogitacioneq; reuoluerēt: saltem qđ gētiles cecinere? Flaccus in primis inquis.

Nam tua res agitur: paries dum proximus ardet: Et neglecta solent incendia sumere vires. Deinde Natio Principijs obsta: sero medicina paratur: Dum mala per longas inualuere moras. **Cal.** Auguror certe cunctandū nō esse: serpit em̄ paulatim virus: & vires iniuralescūt (ut audio) Thurci. **Cōstantinopolis** ipsa: & vniuersa Thracia: ante decem iustra: eque ut nos: neq; timebant neq; suspicabāt: sese p̄pediē in manū Thurci vēturas. Hodie lugent: hodie merent: id ne nobis q̄q; aut nepotibus nr̄is p̄ter spem accidat: exemplo illorū p̄cauendū fuit. **¶ My.** Precaueri quidē hęc pericula possent: p̄picio cōeli cultore: q̄ suos in se sperātes: seq; diligētes: nō est desertur⁹: nisi somnolenti/oscitātes/pigri/ignauī/secordes: non se ad obuiandū hostibus aprantes: deū ip̄m: ut ita dicam: tentauisse videantur. **¶ Cal.** Et quid amplius lectitandū aut scitu necessariū Principibus christianis? **¶ My.** Lectitandus aut eis inculcandus iterū: Frānciscus Petrarcha: persepe eos ad oppugnādū Thurcū admonēs et exhortās: & id qdē ante centū annorū: currīcula: qm̄ nō vsq; adeo eius fuit amplificata potestas: quid hodie faceret: cum luctu & merore audiēs: vsq; ad Pannoniā & Germaniā exercitus eū suos introduxisset. **¶ Cal.** Quidnam scribit de hac re amplius? **¶ My.** Audi obsecro: Principibus sic loquit̄. Si hodie Iulius Cesar ab inferis reuertetur: animūq; & potenciā priorem referēs: Christi nomen agnosceret: diucius ne eum passurū creditis: quod Aegyptius latro: Hierosolimā: Syriam: Aegyptū atq; Alexandriam possideret: an nō potius eum creditis si delem effectū: Christo suū restituere: a q̄ se spiritū accepisset: cuiusq; sanguine se redemptū: eternā gloriā speraret accepturū: Creditis ne: si Cesar Augustus: si vterq; Scipio: si magnus Pompeius: christiane fidei sacris iniciati reuiuiscerent: paterentur in Hispania: in

Constantinopolis

Francis. Petrar.

*Augustus
Scipio
Pompeius*

Aphrica: in Oriente: Christi sui nome esse cōteptoi:
 Si em̄ pro terrena Patria vere fidei luce carentes: tanta
 sum̄ aūssi: qd nō aufuros Christo duce: foelicit̄ credi
 tis p̄ eterna: **Cal.** Videor mihi videre: si hęc p̄fun
 de meditent̄: eorū pectora molliri posse. **My.** Ne
 dubita si hęc reuoluerent̄: et veri Christiani cēseri vel
 lent̄: aliquid tandē egregij facinoris eos esse facturos.
Cal. Merito tandem intra sese cogitarent: vbinam
 nostra fides: vbi religio: vbi amor dei: vbi gratitudo
 in crucifixum: **My.** Quod si beneficia dei forsitan
 eos minus afficiant̄: saltem p̄ sua gl̄a meminisse debe
 bant: vbinam est nobilitas nostra: vbi virtus: vbi mi
 litaris disciplina: vbi magnificencia maior: vbi victo
 ria prisca Germanorū: Neq; ab re fuerit meminisse:
 quid p̄fuerūt tot nostri cōuentus: tot indicti dies foer
 cundi & pregnātes: ut Itali nobis obijcere consueue
 runt. Quid si oraciones quoq; legerent & intellige
 rent: ad eos de hac re in suis cōuencionibus habitas:
Cal. Vbinam: **My.** In Francofurdensi conuētū
 Eneas syluius: in Ratisponensi / Ioannes Anthonius
 Campanus: in Friburgensi orator Regis Sarmatarū:
 honestas ad hanc rem oraciones foecere: & Frācisus
Philephus ad Carolū Gallie Regem: bellum hoc
 vile: honestū: facile: necessariūq; psuadere molitur.
 Quid si oracionē Bessarionis Cardinalis greci lectis
 rant̄: **Cal.** Quid is scribit: **My.** Viam expedi
 tionis facilioris: ordinēq; omnē demōstrat: & pulcra
 in hanc rē: velut apis argumētosa cōgessit: sed neq; de
 neruo belli trepidandū. **Cal.** Neruus belli quid est:
My. Pecunia: qua equi: arma: milites: commeatus
 parari possent. **Cal.** Vbinam est tanta pecunia:
My. Ea ex annatis & sanguine Christi multis ānis
 abunde congregata est. **Cal.** Quo in loco: **My.**
 Roma: **Cal.** Romæ: Foelix Roma: que cūctis chri

Eneas sil.
 Campanus
 Fran. phil
 Bessarion

Roma

fideliſibus ꝑſpicit: & tanq̄ mater filijs theſauriſat.

¶ My. Ideo ibi eſt fidelium Pater: ibi ſunt: qui fidem & religionem: & doctrina & exemplo augent: adiuvant: amplificant. Ibi ſunt: qui ex om̄i natione: q̄ ſub celo eſt: es recipiūt: receptū colligūt: collectū ſervant ut ſervatū non in rem priuatam: non in nepotes: non in luxum: non in pompam: ſed in rem Chriſti: in bel- lū hoc ſanctū: inq̄ triumphū nobilē expēdāt. **¶** Cal. Si Pater illic eſt: ſcio faciet: quæ illum facere oportet omnia. Verum / vbinam ſunt milites & exercitus?

¶ My. Si Galli: ſi Hyſpani: ſi Inſubres effœminati & imbelles erunt: Germania ſola milites ſuppeditabit.

¶ Cal. Germania: obſecro te: ſunt ne Germani in arte militari: & ad pugrandum accomodati. **¶** MY.

Sint profecto: quippe qui curſu / luctando / hafta / pugillatu / ſaliendo / hypodromo / & paleſtra ſeſe exercent: magis q̄ ceterę nationes. **¶** Cal. Videmus certe

Germanos milites: omnibus externorū Regum bel- lis intereſſe: & tanq̄ adoptata ſolacia: quotidie aduo- lare. **¶** MY. Crede mihi: magnam eſſe ſpem victorię Germanum militem: cuius Principi in bellum ituro Immo quiſquis vnquā vicit: Germano milite vicit.

¶ Cal. Eſt ne Germania tam populofa? **¶** MY. Ger- mania quatuor & quinquaginta gentes habet: quarū omniū dumtaxat quinq̄ / ſi viribus vti velint: Thur- cum Deo propicio reprimere poſſent. **¶** Cal. Que nam ſunt hæ gentes?

¶ MY. Bauari: Sueui: Helve- cij: Saxones: & Cymbri. **¶** Cal. Videntur mihi Ger- mani ornandis crinibus nimis indulgere: & (ut Plati- ti verbis vtar) ut cynedi calamiftrati: muliebri more incedere. **¶** MY. Ne omnes hoc vicio laborare cre- das: verū tamen huiusmodi comptos: nequa q̄ nos

ad hoc bellum apros iudicamus. Non enim Martis ſed Veneris caſtra illos iuvant: poſſem ad eorū quem

uis / quod Helena Paridi scripsit: non indigne referre.

Cal. Quidnam id est? **MY.** Apta magis Veneri: sunt tua corpora Marti. Quisquid agant alij: tu Pari semper ama. Qui em ornatu muliebri gaudent: & opera foeminea: in exornandis pilis vtuntur: muliebres quoq; & effoeminatos animos induant: necessesse est. **Cal.** Qui sunt hij calamistrati? **MY.** Rumor est: plerumq; eos esse Pannonios: & ob id minorum rei militaris famam habere eos ceteri arbitrantur.

Cal. Minus ne existimantur ceteris illustres in arte bellica? **MY.** Minus. Est enim de eis vulgi dicterium. **Cal.** Quale? **MY.** Nondum audiuisti?

Cal. Nondum: dic oro. **MY.** Prouerbio vtimur: pons Polonicus: monachus Boemicus: Sueuica monialis: Miles Australis: Icalorum deuocio / & Alemānorum ieiunia: fabam valent omnia. **Cal.** Ohe quid audio? **MY.** Vetus est prouerbiū istud. **Cal.** Raro huiuscemodī dicteria prorsus veritate carent.

Cal. Quis autem dux belli & exercitus tua opinione esset ydoneus? **MY.** De belli duce: cras colloquemur: iam mihi serio abeundum est:

Sextus Dialogus De duce belli: Philippo Batas duce Comiteq; Rheni Palatino: & eius laudibus.

Caluus Mygecius.

Memorie ne tenes Mygeci: quid hesternō vesperī pollicebare. **MY.** Quidnam sponendi tibi Calue?

Cal. Dixti de belli duce verba hodie te mihi facturum. **MY.** Libens facerem nisi cōparaciones essent odiose: pinde si quem offendero: nō facile rursus ei gratiam inire verebor: ut est Philosophorū sententia.

Cal. Q uenam est: **My.** Puluere q̄ ledit / scribit:
sed marmore / Iesus. **Cal.** Quid sibi vult hic versu-
culus: **My.** Quisquis alterū verbo factoz irritauit:
leserit: offenderit: cōtumeliam / iniuriā / damnum
attulerit: is q̄ facit: t̄pis cursu obliuiscit: hoc est pulue-
re inscribi. Qui vero passus est: memoriā p̄petuo ha-
biturus est tenacem: id est in marmore incidi. Ita q̄ du-
rum est quēcunq̄ offensum iri. Nescis p̄fecto: si qua
in re vnquā tibi quē despexisti aut puocasti: eius am-
icia / gr̄a / cōsilio / opera / suffragio / beniuolencia / l̄ris
cōmendaticijs post hac forsitan opus tibi erit. **Cal.**
Bene suades. **My.** Preterea aiunt durum scribere in
eos: q̄ possunt p̄scribere: vulgata est Pollionis auto-
ritas. **Cal.** Te neq̄ offendere: nec scribere in quēq̄
neesse est: dic modo si Germania possit h̄re belli du-
cem: **My.** Potest: habet em̄ domos clarissimas atq̄
nobilissimas: in quibus duces: & armis & viribus sūt
p̄stantes. **Cal.** Quæ sunt ille domus: **My.** Tres
p̄cipue (ut de alijs taceā) Bauarię: Saxonie: & Austrie
e quarū qualiber: facile belli duce cōparare licebit.
Cal. Credo ego operepreciū esse tris h̄re duces: qui
tris exercitus regāt: satius em̄ fuerit triplici agmine: tri-
bus in locis: p̄fidissimoz terras petere: ut minus illis
virū: ad repellēdos superādosq̄ tris exercitus suppe-
tere possit. **My.** Et id mihi consultū videretur. Itaq̄
tres p̄clarissime domus: tres foeliciter suggerēt duces.
Cal. Quos vero censes eligēdos: **My.** E domo
Austriæ Rex n̄ vnus videt: cuius id peculiare est of-
ficium: ut ecclesiā p̄regat: & christianū sanguinē vlcis-
scatur: bono auspicio dabit huic rei operam: quando
dum scepra Romana nondū teneret: iam eques: iam
pedes: aduersus Gallos: Eburones: Batauos: Moris-
nos: Cymbros: Sicambros animose sæpe pugnavit.
Cal. Quis autē ex familia Saxonū huic bello præ-

ficiendus: **MY.** Albertus Arionest electoris quondā frater: cuius in bello laus magna est: solūq; nomē hostibus terribile. **Cal.** Ex Bauaris autē quē censēs p̄cipue dignū: **MY.** Multi sunt Bauarici sanguinis Principes: q̄r̄ ne vllū qdē ab hac gl̄ia repudiare possis: verū (ut eū tibi cū veniā ceterorū Bauariarū Ducum vera dicā) vn̄ est: quē nō solū inē bonos & gloriosos Principes collocandū: sed eciam bello huic caput atq; rectorē iudico declarādū. **Cal.** Obsecro te quis est:

MY. Eis condicionibus p̄ditus est: q̄ ad bellū ducē attinet: est em̄ magnanimus: prudēs: māsuetus: neq; p̄ceps aut importunus: neq; timoris domini expers.

Cal. Omnia hac ad secūdū bellū opportuna: sed q̄s nam est? **MY.** Philippus Co. Rheni Palatinus: Princeps elector.

Cal. Philippus: dic amabo mihi: nec me laces: n̄ falsa opinione circūducas: hiccine habet in se eas: quas cōmemorasti virtutes: magnanimitatē: prudenciā: māsuētudinē: dñiq; timorē? **My.**

Habet: nam p̄sp̄eras & aduersas res eq̄ animo p̄fert: qd sibi/qd Patriarū/qd liberis p̄futurū esse possit: lōge p̄spicit. Irā & quāuis animi pturbacionē: si quā intra sese nasci senserit: magna cōstācia & sortitudine com̄p̄mit: sedat: cohibet: semp̄ idē in vultu: idē in sermone: idē in morib⁹. Aspectu iucūdus: v̄bis benign⁹ & facilis: gestu pudic⁹: & (ut ita dicā) virgineus. **Cal.**

Magna laus: si modo vera. **MY.** Si mihi fidē habere ambigis: poteras animi sui p̄claros mores: ex sola facie pensiculare. Dic mihi: si vidisti iucundiorē amabiliorēq; aspectum? **Cal.** Non memini me vidisse.

MY. Et memorię p̄ditum: Arestoriliq; visum est: animos corporūq; habitudinē imitari. **Cal.** Prudēciā porro eius in q̄ dephendā? **MY.** Vt alia m̄lta taceā

hoc vno colligere potes: qd salute P̄riē suę: qd ciuib⁹: qd populo: qd ecclesiasticis sollerter cōsulere querit:

gduoy pala. philip

oprat: deliberat. **Cal.** Quana in re? **My.** Copia
prudētū: bona instituciōe puerorū: iugi exercicio qua
rūlibet arcū. **Cal.** Vbi? **My.** In Heydelbergenſi
gymuaſio. **Cal.** Nōne iā dudū illic florere bonarū
ſtudia ſrā? **My.** Florere: ſed Princeps ille māſue
riſſim⁹: ſedulo cogitat: ut Achademia ſua: recipiat in
cremēta: bene inſtituta / magis creſcat: augeat: ampliſi
cetur. **Cal.** Quo pacto? **My.** Quoniam cupit:
oprat: deſiderat ordinarias in hūanitate: in eloquēcia:
in dicendi copia: in vera & Romana latinitate: in car
mine & proſa deinceps lectiōes ppetuari. **Cal.** O q̄
vtilē: q̄ neceſſarium nr̄a iuuetuti. Neq; em̄ ſtulti ſunt
Itali: q; pari inſtituciōe ſuos alūnos docēt: neq; Baſili⁹
magnus: neq; diuus Hieronymus: neq; Eneas ſilui⁹:
neq; alius qdā in Iſidoneo ſuo: fruſtra ſic adoleſcētēs
inſtituēdos meminerūt. **My.** Audi p̄cor amplius:
Princeps nr̄ Græcarū q; ſrā: vult nequaquā ſuo gym
naſio deeſſe doctrinā: & hodie ē: q; prima Græcæ lin
guæ rudimēta tradit: Poetas quoq; poſt hæ græcos
lectur⁹. **Cal.** Sūt ne vtilēs græcæ ſræ latinis? **My.**
Auguſtinū legito: qui & vtilēs & neceſſarias eas eſſe
aſſeuerat. **Cal.** Timeo p̄eros cape nō poſſe. **My.**
Quid nī adoleſcēs bonę indolis cape poſſit tandem.
Et niſi cape poſſet: diuus Hieronym⁹ ſtulte hortaret
Adletam: ut filiā ſuā diſcere q̄tidie græcorū verſutū nu
merū curaret. **Cal.** Vereor hoc ſtudiū ad cōſeq̄ndā
latinitatē impedimēta p̄ſtare: dum em̄ puerulus græ
cis vacat: minus ſeſe applicat latinis. **My.** Hau: qd
obſuit vetuſtiſſimis vtrāq; linguā p̄be calluiſſe: Cice
ro græcam linguam nouit: & q; eo in latina diſertior:
Hieronymus græcus fuit: q; eo n̄o in ſermone dul
cior aut terſior: Auguſtinus græcus euasi: & in latina
lingua parē nō habet. An A. Gelius: an Lactancius:
An Guarinus Veronēſis: An Leonardus Aretinus:

An Laurēci^o Vallēsis: an Francisc^o Philelph^o: debiles
 & imperiti tibi vidēt in Romana lingua: quos omnes
 certo cōstat: in Grēcis lris pbe eruditos fuisse. **Cal.**
 Italos mihi affers: qb^o cognata ē latinitas: quā a mater-
 nis ferme vberib^o fugūt. Ac de Germanis nō ē ea spes
 in vtrac^q lingua simul p̄ficere posse. **My.** Num tibi
 vidēt latine linguę pbe docti: & gręce nequaquā ignari
 Io. Cam. Dalburgius Vangionum Antistes: Rodul-
 phus Agricola: & Io. Capnion Phorçensis. **Cal.**
 Profecto vident vtriusq^q docti. Quocirca laudabo
 Principē q̄ad vixero: q̄ doctos & prudētes fouer: q̄q̄
 omniū bonar^q lras studet semina ppagari. **MY.**
 Laudabis vehemēci^o si vnū addidero. **Cal.** Quid
 nā hoc ē? **My.** Sacratissimar^q legū maiorē fore de-
 inceps exercitacionē voluit: q̄d antea nō fuerat Colle-
 giū p̄ scholarib^o & gymnosophistis ciuilib^o iuris insti-
 tuit: luriscōsultos adhibuit: p̄ceptores & alūnos vna
 habitare decreuit: multa^q in hācrē deliberat: q̄ hone-
 stissimo legū studio sūt pfutura. **Cal.** Felix oro sit
 Philipp^o. **MY.** Quicquid ad augmentū lras: ad
 gymnasi fructū: ad ornāmētū studij esse cognouerit
 id oē p̄spicaci aio & vigili cura p̄seq: haud quaquā ces-
 sat. Scit em̄ id sibi gl̄e et sempiternę laudi futur^o. **Cal.**
 Scit etiā p̄ gubernāda Patria: p̄ amplificādis terris: p̄
 repellēdis hostib^o: p̄ diuio cultu instaurādo: p̄ iusti-
 cia mistrāda: p̄ liberis suis bene institūēdis: doctos &
 p̄stātes: ac in omī scia eruditos viros in primis esse vti-
 les atq^q necessarios. **MY.** Sciuit dudum: & experit
 indies. **Cal.** Domini vero timorē (q̄d priuatam &
 publicam salutem parit) in Philippo vnde sciam vis-
 gere. **MY.** Inde scito: quod rem diuinam non ne-
 gligit: cōcionibus adest: semp̄q^q eximū & faciūdam
 Theologū habet: q̄ coram se in arce: in cererisq^q locis:
 sermonē euangelicū faciat. **Quem audiūisti vnquā**

optimatū tā auide verbū dei audiuisse: & ob id ppriū
concionatorē sibi familiarē cōiunctū fouere. Quem
audiuisti a ludo tātope abstīnuisse: quē audiuisti tam
infontē: tā pudicū: q̄ ne nutu qdē minimo: vnq̄ visus
est aliā: q̄ sanctissimā coniugē suā desiderasse: Quis
gynecū aut puellā collegiū habet: tā caste tā pudis
ce tā laudabilē institutū: Nō minus tuto huic gynē
ceo: q̄ nō nullis virginū vestaliū latibulis filiā cōmit
tas. ¶ **Cal.** Est ne appetēs sanguinis humani. ¶ **MY.**
Sitre eū minime vitā ex hac saltē re cōiecta: qd bella
nulli vnq̄ mouit: nec quēpiam Marte aggressus est:
p̄ter arcē solā: quā gloriose expugnauit & magnifice
cepit: irritat⁹ & lacellit⁹ mirificis atq̄ intolerabilibus
suoꝝ cōtumelijs atq̄ iacturis: alioquin nō crediderim
suo ductu: humanū sanguinē fuisse effusum. ¶ **Cal.**
Dij̄s gr̄as: qd adhuc habet Germania Principes boni
tate cōspicuos: & morū ornamēto p̄claros. Audiuerā
q̄nq̄ vulgo dici: animas Principū in cœli curia esse:
instar ferarū: ideocq̄ paucos esse virtutū amatores cre
didi: q̄ solē ad brām vitā pducunt. ¶ **MY.** Verū est q̄
plerūq̄ potētes hui⁹ seculi: quoniā res hui⁹ mūdi pro
speras habēt: fastu suo respuūt salubres monicionēs:
& quasi anilē reputāt cantilenā. ¶ **Cal.** Mecū ego se
pe cogitauī: si Principes: si primates: & ecclē cardines
suis morib⁹ cœlos ascendēt: tu q̄q̄ superos es petiar⁹
¶ **MY.** Caue: in te de cetero tam impia subrepat cogi
tacio: q̄ a demone suggerit: qui te cupit salutis animæ
tuę nullā h̄re rōnem. Nequaq̄ considera: qd aliī malī
faciāt: sed qd boni tu facere debeas: nec peccantiū du
caris multitudine: sed sc̄toꝝ exempla poti⁹ imiteris:
nec facile quēpiā indices: aut ab officio boni viri de
clinare putes. Nescis qd alius clam boni faciat: quātū
Deū amet: quā medullitus nō nūq̄ cōpungatur: et ad
fœlicitatē: quantis suspirijs anhelet: fuisses ne vnq̄ ar

bitratus: Philippū esse tā auidū verbi diuini auditorē
 & ab adulterio tā immunē: Quod qdē vtrūq; ī Prin-
 cipe cōiunctum: Rara auis īn terris nigroq; simillima
 cigno. ¶ Cal. Non existimassē. Sed liceat mihi cū
 venia tua: vnū ex te querere: nō ut Philippo inuideā:
 non ut male de se sentiā: nō ut fame suę detractum iri
 velim: sed ut si qñq; rumorī incōstātis populi interfue-
 ro: eū purgare: immunēq; ostendere possim. Nescio q̄
 autore susurrari audiui: eū nō satis deferre prime sedi
 & eccle Romanę. ¶ MY. Nō satis deferre: Audi ob-
 secro. Quid nī defēret: cur nō bñ de prima sede sen-
 tīret: qui iam pridē ad Innocenciū. viij. p. obediencia
 noie suo p̄standa: magnifico apparatu: p̄stātes orato-
 res misit: qui Cardinales duos Thornacensem & sc̄tē
 Lucie ī silice: p̄ honore prime sedis honorifice exce-
 pit: humaniter hospitauit: liberalit̄ fouit: & nullū
 humanitatis & beneficencię genus omisit. Parua hec
 tibi vident̄: obsequiū: reuerenciā: & impēfas nō me-
 diocres exhibuisse: & id qdē potissimū: ut ecclesiā Ro-
 manā honorare: summū Pontificē venerari: & prime
 sedi deferre viderēt. ¶ Cal. Sed aiūt eū esse duriuscu-
 lū īn sacerdotes. ¶ MY. Duriusculū: O nescis q̄ p̄
 q̄ dulcis sit īn sacerdotes: honesta vita p̄ditos. Quis
 aut̄ auaros: q; supbos (si q̄ essent qd̄ absit) equo et leni
 animo tolerare possēt: Quis vero amabit eos: q̄ ne-
 potes suos: aut forsitan filios (qd̄ deus aut sac̄rū tan-
 dem conciliū auertat) illustrarēt: Quis diligere volet
 eos (si q̄ essent) qui de crucifixi patrimonio delicate vi-
 uerēt: īn luxu: īn gluuie: ocio: lasciuia: Qui torques
 auratos īn ceruicibus: qui nō vnum aut duos: sed tres
 aut quatuor annulos aureos īn digitis gestarēt & cir-
 cūgirarent: qui leuissimis vestimētis: apertis pectori-
 bus: cōplicitis indusijs: & opere Phrigio vnionibus
 & auro redimitis: comptis & calamistratis crinibus:

absq; patente corona palā intederēt: q; reddi⁹ suos &
puētus: q; tidianas distribucōes: decimas/ & oēs fruc-
tus sibi debitos: vsq; ad minimū q̄drantē exactissime
regrerēt: exigerētq;: sed ipī officiū suū negligerēt: rem
diuinā ignauit facerēt: nec egenos debitores asse do-
narēt: nec claudos ac debiles mēdicos fouerent: neq;
scholarib⁹ stipē perētib⁹: quicq; emolimēti p̄starent:
quin poti⁹ diuicias suas: et res p̄ Christo datas: ludo/
venere/ choreis/ venatu/ sup̄fluis cōiuijs ac plus sa-
tis magnifice apparatis: & oīni vanitate dilapidarent.
Hascine tu censes amore Philippī dignos: **1 Cal.** Nō
censeo. Nec mirarer cur nam huiuscemodī sacerdotes
in se excitarent Principum odia: cur eorū emolumēta
minterent: cur ecclesijs eorū orandis atq; dorandis:
nemo de cetero Principū inclinā⁹ esset: qm̄ viderēt:
in q̄s vsus: q̄ olim collata sunt/ im̄ penderentur. Itaq;
Philippū habeo excusatū: cui p̄ virtutib⁹ dñs deus da-
bit videre filios filiorū. **1 MY.** Dabit spero: nā et pau-
cis ante dieb⁹ Hymeneus & nupcie Elisabeth. filie sue
& Guilhelmi Hassie Lātgrauij celebratē sūt. In quas
nuptias pridē ex tēpe Tetrastrychon fœci. **1 Cal.** Id
audire desidero. **1 MY.** Dicam.

Guilhelmi fœlix & Elisabeth est Hymeneus:

Qui caram sobolem: castis amplexibus edent.

Hassia Baurarico sit sanguine clarior: & pax

Inter Lātgrauios Rheni Comitūq; futura est.

Cal. Fiat fiat. Valet: Plaudite: Triumphate.

Recitati sunt hīj Dialogi: corā Philippo Co. Rhe. Pa.
actentissime modestissimeq; auscultantē: coraq;
nobilissimis filijs eius: ac Alberto Argentineniū
Epō: ceterisq; multis p̄stātibus viris: in magnifico
Palacio Arcis Heydelbergensis. vij. id̄. Octobris.
Anno Christi. M. cccc. lxxxvij.

Collocutores primi Dialogi.

Hartmannus Schulmen de Hatten.

Ioannes Spengler de Lutrea Impiali.

Collocutores secūdi Dialogi.

Ioannes Rotfchilt Argentinē.

Vuolfgangus Vuolff de Engelnheym.

Collocutores tercij Dialogi.

Hartmannus Schulmen de Hatten.

Ioannes Oberlīn de Laudenburga.

Collocutores quarti Dialogi.

Ioannes Spengler de Lutrea.

Vuolfgangus Vuolff de Engelnheym.

Collocutores quinti Dialogi.

Iacobus Dornberg Spirensis.

Theodericus Trauwel Spirensis.

Collocutores sexti Dialogi.

Iacobus Spiegel Sletstātinus.

Ioannes Spiegel Maurimonasteriensis.

Impressum a Martino Schotto Ciue Argēn.

xij. kl. Decembris. Anno Christi. xcviij.

Collectores primus Dilectus
 Hincmannus Scholasticus del. Janen.
 Johannes Speckel de I. univ. Ingolstadii.
 Collectores secundus Dilectus
 Johannes Kerschler Armeniacus.
 Victorinus V. coll. de Lingob. Janen.
 Collectores tertius Dilectus
 Hincmannus Scholasticus del. Janen.
 Johannes Oestlin del. Lingob. Janen.
 Collectores quartus Dilectus
 Johannes Speckel de I. univ.
 Victorinus V. coll. de Lingob. Janen.
 Collectores quintus Dilectus
 Jacobus Donabus spurialis.
 Theodoricus Taurinus spurialis.
 Collectores sextus Dilectus
 Jacobus Speckel Scholasticus.
 Johannes Speckel Mannonasteriensis.
 Impictum a Martino Schono Cinc. Argem.
 xii. Kl. Decembris. Anno Christi. M. cccc. xv.

